

مقالات

موانع اداری سرمایه‌گذاری خارجی در کشورهای در حال پیشرفت

بخش آخر

ژاک موریسسه (Jaques Mourisset)
اولیویه لومنگانزو (Oliver Lumenga Neso)

این که دسترسی به زمین و توسعه محل جزو منابع عمده بروز تاخیر در بسیاری از کشورها به شمار می‌آید و از این نظر موارد بعدی به نیازمندی‌های عملیاتی و فرآیند واردات-صادرات، به ویژه در آفریقا، اختصاص دارد.

هر چند، ثبت کسب و پیشه در مقایسه با دسترسی به زمین و توسعه محل، هزینه‌های چندانی را به دنبال نمی‌آورد، اما هزینه‌های مربوط به ثبت در کشورهای مختلف تفاوت‌های بسیاری دارد. به طور کلی، هیچ همبستگی مثبت نظام‌مندی بین تعداد دستورالعمل‌های اداری و هزینه‌های ناشی از آن (پولی و زمانی) وجود ندارد. این امر بیانگر این نکته است که تعداد این مراحل، تا حد زیادی بستگی به میزان تمایل یا توانایی دولت‌ها برای حمایت از حقوق شهروندان و حفظ منافع آنها دارد و این در حالی است که هزینه‌های مربوط با این مراحل، به گروه‌های ذینفع و پرقدردان برای برخورداری از

تفاوت بین کشورهایی که دارای بیشترین و کمترین میزان هزینه‌های اداری برای سرمایه خارجی هستند، آنقدر عظیم و گسترده است که به عنوان نمونه می‌توانیم به این نکته بسنده کنیم که هزینه متوسط هر دستورالعمل در موزامبیک ۱۰ برابر آفریقای جنوبی است. نتیجه‌گیری اصلی این بررسی عبارتست از

نتیجه‌گیری و پیش‌بینی آینده

در انجام این تحقیق و بررسی از اطلاعات مربوط به مقررات اداری در ۳۲ کشور در حال پیشرفت استفاده شده است تا نشان دهد دولت‌ها، هزینه‌های اداری بسیار سنگینی بر شرکت‌هایی که مایل به ایجاد و گسترش یک حرفه جدید می‌باشند، تحمیل می‌کنند. در حالی که وجود برخی از این هزینه‌ها و دستورالعمل‌های اداری، امری ضروری و لازم است، اما برخی دیگر از این مراحل اداری و هزینه‌های مرتبط با آنها کاملاً غیرضروری هستند، به همین دلیل، تعداد و مقدار آنها در کشورهای مختلف با هم تفاوت چشمگیر دارد. آمار و ارقام ارائه شده در این بررسی حکایت از آن دارد که هزینه‌های اداری پیش روی سرمایه‌گذاران خارجی در کشورهای آفریقای جنوبی، زامبیا و شیلی در پایین‌ترین حد و در کشورهای موزامبیک، ترکیه و رومانی در بالاترین حد قرار دارد.

رانت‌های بیشتر که این هزینه‌ها را افزایش می‌دهند، ارتباط دارد. در نهایت، وجود همبستگی مثبت و قوی بین هزینه‌های اداری مربوط با ثبت حرفه جدید حکایت از آن دارد که دولت‌ها از نظر برخورد با سرمایه‌گذاری خارجی چه قبل از شروع یک حرفه جدید و چه بعد از آن، به گونه‌ای واحد عمل می‌کنند و این عدم تغییر ما را به این نتیجه می‌رساند که فرضیه وضع قوانین و مقررات دست و پاگیر برای ثبت شرکت‌ها از سوی دولت‌ها، چندان مورد قبول و معتبر نیست.

هنگامی که سیاست‌گذاران و مشاوران سیاسی می‌کوشند از خطوط قرمز بکاهند، منظور آنها از میان برداشتن خط‌های قرمز موجود در مسایل اداری، فناوری و سازمانی است. تاکید اصلی آنها در این حالت، حول محور جنبه‌های اداری و بوروکراتیک قضیه متمرکز می‌گردد که آن هم به دلیل وجود دستورالعمل‌ها و مراحل پیچیده و پرهزینه در ادارات متمرکز است. ما شاهد بودیم که بخش عمده این پیچیدگی‌ها در نتیجه وجود پرسنل نامنه‌های غیرضروری، امضاها و اسناد و مدارک اضافی به وجود می‌آید. در این بین، فناوری‌های جدید می‌تواند به عنوان ابزاری نیرومند در کاستن این هزینه‌ها و مراحل پیچیده عمل کند و با مرتبط ساختن نهادهای سازمان‌ها از طریق شبکه‌های مجازی شرایطی را فراهم آورد که تحت آن، نه تنها ارتباط میان سرمایه‌گذاران و ادارات دولتی تسهیل و تسریع می‌گردد، بلکه ارتباطات درون خود ادارات و سازمان‌های دولتی نیز بهبود می‌یابد. نظرات و پیشنهادات سنتی رایج مهم هستند اما کافی نیستند. براساس یافته‌های ما، جای تعجب ندارد که تلاش‌ها و کوشش‌های اخیر در جهت کاهش موانع اداری موجود نتوانسته است به موفقیت چندانی منتهی گردد.

علت اصلی عدم موفقیت را باید در فقدان اراده جمعی واحد بین بخش‌های دولتی و کارمندان سطوح میانی دولت جستجو کرد، یعنی کسانی که ترجیح می‌دهند وضعیت

نابسامان کنونی همچنان باقی بماند، پس باید کوشید تا هم ذهنیت‌های موجود و هم رفتارهای کنونی تغییر یابد که برای این کار به زمان کافی، اقدامات جدی و پیگیر و تعهد و اهتمام مقامات سیاسی، نیاز داریم. تجزیه و تحلیل‌های ما نشان داده است که تعدیل و ترمیم مراحل پیچیده اداری موجود امری دشوار و سخت خواهد بود.

هزینه‌های اداری یکی از مشخصه‌های بنیادین هر کشور به شمار می‌آیند. کشورهایی که دارای سطوح بالاتری از فساد و رشوه‌خواری هستند، کیفیت حاکمیت در

تفاوت بین کشورهای کمترین و بیشترین میزان هزینه‌های اداری برای سرمایه خارجی هستند، آنقدر عظیم و گسترده است که به عنوان نمونه می‌توانیم به این نکته بسنده کنیم که هزینه متوسط هر دستورالعمل در موزامبیک ۱۰ برابر آفریقای جنوبی است.

آنها پایین‌تر است، میزان باز بودن نظام مالی آنها اندک و دستمزدهای کارمندان دولتی در آنها پایین است و دارای هزینه‌های اداری به مراتب بیشتری هستند. به نظر می‌رسد اصلاحات اداری را باید به اصلاحات گسترده‌تر و عمومی‌تری از جمله اصلاحات تجاری و آزادسازی ملی و فساد بخش عمومی تسری داد.

برای تحقیقات و بررسی‌های آینده می‌توان حداقل چهار مسیر پیشنهاد کرد:

اولین مسیر شامل جستجوی راه‌هایی برای بهبود اطلاعات و داده‌هاست. نه تنها این نیاز احساس می‌شود که باید کیفیت اطلاعات مربوط به کشورهای مورد بررسی

بهبود یابد بلکه باید در تحقیقات بعدی، تعداد زیادی از کشورهای آمریکای لاتین و آسیای جنوب شرقی را نیز به فهرست کشورهای مورد بررسی اضافه کرد.

دومین مسیر عبارتست از استفاده و بهره‌گیری از اطلاعات جمع‌آوری شده به منظور کمک به دولت‌ها در جهت بهبود اوضاع اداری و تعیین اهداف مدون و حرکت تدریجی از سوی این اهداف در طول زمان. این تلاش‌ها باید با هدف ایجاد تحول در نظام‌های حقوقی و قضایی و مدیریتی صورت گیرد تا به نتایج مورد نظر این تحقیق نزدیک شود.

سومین مسیر برای تحقیقات آینده، می‌تواند یا را از این هم فراتر نهد و بکوشد علت و ماهیت وجودی بروز تغییر در هزینه‌های اداری در سطح کشورهای مختلف را شناسایی کند و تاثیر عوامل خارجی مانند ویژگی‌های فناوری و سازمانی از قبیل رواج شبکه‌های مجازی بر این هزینه را مشخص و تجربیات کشورهای موفق در این عرصه را به سایر کشورها منتقل سازد.

در نهایت، آخرین مسیر برای تحقیقات آتی بر می‌گردد به بررسی و کنکاش تاثیر هزینه‌های اداری بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران در مورد محل سرمایه‌گذاری و میزان بهره‌وری شرکت‌ها. بخشی از این اثرگذاری، در بررسی ما و تحلیل‌های آن گنجانده شده است که به عنوان نمونه می‌توان به آمار و ارقام زیر اشاره کرد: در ازای هر ۱۰ درصد کاهش در هزینه‌های اداری (برای سرمایه‌گذاران خارجی براساس درصد GDP)، نسبت FDI به GDP حدود ۱/۲ درصد افزایش می‌یابد.

این نتایج تجربی را باید به طور جدی مورد بررسی و تفسیر قرار داد زیرا این آمار و ارقام نشان می‌دهد که تاثیر مثبت کاهش هزینه‌های اداری بر رشد سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، تا چه حد قابل توجه است. این امر، باید انگیزه قوی برای تحقیقات آینده شود.

